

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
менеджменту, логістики та інновацій
Протокол № 8 від 19.12.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

**МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)**

Галузь знань	07 "Управління та адміністрування"
Спеціальність	073 "Менеджмент"
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	"Менеджмент"

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробник:
к.е.н., доцент

Олена ВЕЛИКА

Завідувач кафедри
менеджменту, логістики та інновацій

Олена ЯСТРЕМСЬКА

Гарант програми

Олена ЯСТРЕМСЬКА

ВСТУП

Ринкова економіка формує нові вимоги до підприємства, його керівників та працівників. Вони продиктовані ринковою конкуренцією і високими стандартами якості товарів, необхідністю гнучкої реакції підприємства на виробничі та ринкові ситуації, які швидко змінюються. Успіх підприємства багато в чому залежить від здатності керівника передбачити можливі ситуації на підприємстві і на цій основі змінювати структуру виробництва і управління, вводити у виробництво нові види продукції і правильно планувати їх обсяги, інвестиції і прибуток для досягнення максимального ефекту. Менеджмент організацій відіграє особливу роль, перетворюючись на реальний чинник розвитку бізнесу в різних сферах економічної діяльності. Це висуває особливі вимоги до підготовки сучасних професійних керівників – менеджерів, які повинні вміти приймати якісні управлінські рішення, що сприяють оптимізації та вдосконаленню управління.

Навчальна дисципліна "Менеджмент організацій" є обов'язковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців другого (магістерського) освітнього рівню для освітньої програми "Менеджмент" для всіх форм навчання.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у майбутніх магістрів сучасного системного мислення та комплексу спеціальних вмінь у галузі управління підсистемами та елементами внутрішнього середовища підприємства на всіх стадіях його життєвого циклу, широкого використання властивостей систем для ефективного управління організацією.

Завданнями вивчення дисципліни є:

сприйняття системи управління як системи, що складається з підсистем, що ґрунтуються на загальних і конкретних функціях менеджменту;

знання основних властивостей системи управління організацією;

вміння використовувати властивості системи управління в управлінській діяльності для оптимізації управлінських рішень.

Предметом навчальної дисципліни є інтегрована сукупність управлінських відносин у підсистемах організації, її стосунки із зовнішнім середовищем, використання властивостей систем в управлінні підприємством.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес управління підприємствами, що займаються виробництвом, розподілом, обміном і споживанням товарів і послуг.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності , якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
RH1	ЗК2, СК3
RH2	СК3
RH4	ЗК1
RH5	ЗК4, СК2, СК4, СК9
RH6	СК2
RH7	ЗК2, ЗК5, СК5
RH9	ЗК6, СК9
RH10	ЗК7, СК7, СК8
RH12	ЗК4

де, RH1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах

RH2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення

RH4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї

RH5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах

RH6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність

RH7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та у міжнародному контексті

RH9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами

RH10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач

RH12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Організація як об'єкт управління. Система менеджменту організацій.

Поняття управління. Цілі та функції управління, їх особливості щодо сучасних організацій. Сутність та класифікація організацій в умовах розвитку віртуального інформаційного простору. Особливості функціонування організацій у відповідності з сучасними моделями економіки.

Ознаки системи та загальні властивості системи в системному аналізі, класифікація систем. Особливості соціально-економічних систем. Організація як система. Взаємозв'язок між загальними функціями менеджменту та його спеціальними функціями. Життєвий цикл організацій та етапи його перебігу.

Методологія проектування системи управління. Управлінські процедури: ціле визначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір альтернативи. Елементи управління: структури, стратегії, системи та процедури, склад персоналу, комплекс компетентностей персоналу, особливості сучасних стилів керівництва в умовах гібридної роботи.

Тема 2. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм.

Особливості управління підприємствами різних організаційно-правових форм. Управління товариствами з обмеженою відповідальністю. Загальні принципи управління акціонерними товариствами. Органи управління акціонерними товариствами. Особливості управління акціонерними товариствами різних видів.

Тема 3. Організаційний дизайн.

Порядок створення та реєстрації організацій. Реорганізація та ліквідація підприємств.

Відмінності організаційного дизайну від організаційної структури управління підприємством. Основні параметри організаційного дизайну. Фактори, що впливають на організаційний дизайн. Підходи щодо вимірювання організаційної ефективності. Сучасні види структур управління організацією. Мережеві організаційні структури. Віртуальні організації.

Тема 4. Особливості сучасного менеджменту організацій.

Еволюція менеджменту організацій. Принципи сучасного менеджменту організацій. Основні тенденції та тренди управління. Моделі ефективного управління в залежності від менталітету, від економічних процесів, від управління колективом та психології. Стратегія управління «блакитний океан».

Коопетиція як нова парадигма прийняття стратегічних рішень, її форми та види. Взаємозв'язок коопетиції та конкуренції.

Особливості менеджменту організацій під час воєнних дій. Принципи гнучкого менеджменту. Agile методологія та різновиди її технологій. Основні проблеми та методи їх вирішення, з якими стикаються сучасні організації в Україні.

Перелік практичних занять, питань та завдань до самостійної роботи студентів наведено в таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Перелік практичних занять за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних занять

Тема та завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1	Розрахунок показників ефективності діяльності підприємства
Тема 2. Завдання 2	Прийняття рішень та розподіл прибутку у господарських товариствах
Тема 3. Завдання 3	Вибір варіанта розвитку підприємства, що забезпечує максимізацію його прибутку
Тема 4. Завдання 4	Конфлікт короткострокових та довгострокових цілей підприємства, амбідістерність як взаємна організація діяльності підрозділів підприємства у коротко- та довгостроковому періоді

Перелік лабораторних занять за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік лабораторних занять

Тема та завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1	Використання функції ВПР для аналізу показників діяльності підприємства
Тема 1. Завдання 2	Визначення вартості матеріалів, що надійшли на склад
Тема 2. Завдання 3	Розрахунок бонусів менеджерів з продажу
Тема 3. Завдання 4	Проведення АВС-аналізу
Тема 3. Завдання 5	Побудова діаграми Ганта. Створення каталогу товарів
Тема 4. Завдання 6	Використання зведених таблиць для аналізу показників діяльності підприємства

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Теми 1-4	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
Тема 2-4	Виконання завдання для самостійної роботи
Теми 1-4	Виконання домашніх завдань
Теми 4	Підготовка до поточної контрольної роботи

Кількість годин лекційних, практичних, лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1-4), проблемна лекція (Тема 2, 4), дискусії (Тема 1, 3)).

Наочні (демонстрація (Тема 1-4)).

Практичні (практична робота (Тема 1-4), есе (Тема 2), ситуаційні завдання (Тема 3, 4)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100-бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

для дисциплін з формою семестрового контролю залік:

максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: домашні завдання за темами 1-4 (40 балів), самостійна робота за темами 2-4 (40 балів), поточна контрольна робота (20 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Менеджмент : навч. посіб. / Н. С. Краснокутська, О. М. Нащекіна, О. В. Замула та ін. – Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с.

2. Менеджмент [Електронний ресурс] : навчально-практичний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах, таблицях, тестах та завданнях / М. В. Афанасьєв, І. Я. Іпполітова, В. В. Ушкальов, І. Г. Муренець ; за заг. ред. В. В. Ушкальова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 392 с. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26540>

3. Монастирський Г. Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. – Тернопіль: “Крок”, 2019. – 368 с.

4. Основи менеджменту: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; укладачі: Т. В. Лазоренко, С. О. Пермінова. – Електронні текстові дані (1 файл: 560 КБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 166 с.

Додаткова

5. Велика О. Ю. Особливості класифікації чинників зовнішнього середовища підприємства / О. Ю. Велика // Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. – 2019. – Вип. 29. – С. 137-143. – Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/22.pdf.

6. Козлова І. М. Особливості стратегічного розвитку підприємств в умовах воєнного стану / І. М. Козлова, О. Ю. Велика, Н. В. Козлов // Бізнес Інформ. – 2023. – № 5. – С. 134-140. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-5-134-140>

7. Менеджмент і адміністрування : підручник для магістрів / Колектив авторів: д.е.н., проф. З. І. Галушка, д.е.н., доц. А. А. Антохов, к.е.н., доц. В. М. Запужляк; к.е.н., доц. Б. Д. Сторощук, к.е.н., доц. Ю. О. Терлецька, к.е.н., доц. Т. Р. Заволічна, к.е.н., ас. І. Я. Кузьмук. – Чернівці, 2021. – 437 с.

8. Jens O. Meissner, Michael Heike, Daniel Sigrist (2024). Organizational Design in a Complex and Unstable World. Introduction to models and concepts and their application. – URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-658-45022-9>
9. Rodrigo Magalhães (2024). Designing Organizations for the Betterment of Society. The Ethic-Aesthetic Scaffold. – URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-64483-2>
10. Vázquez-Martínez, U.J., Morales-Mediano, J., Leal-Rodríguez, A.L. et al. Correction: Navigating the storm: how managers' decisions shape companies in crisis. Rev Manag Sci (2024). – URL: <https://doi.org/10.1007/s11846-024-00809-2>

Інформаційні ресурси

11. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>
12. ПНС курсу «Менеджмент організацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=3782>
13. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua